

بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان ۱۸ سال به بالای

شهرستان اندیمشک

اشرف بشارتی فرد^۱

چکیده:

امنیت چه در بعد اجتماعی، چه در بعد روانی و فیزیکی آن یکی از دغدغه‌های همیشگی انسان بوده است. امنیت روانی، زیر مجموعه گستره‌ای وسیع‌تر یعنی امنیت جامع انسانی، محسوب می‌شود که در بردارنده‌ی حقوق و امنیت فردی، مالی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، و سیاسی است. هدف تحقیق حاضر بررسی عوامل مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی شهروندان ۱۸ سال به بالای شهرستان اندیمشک است. در این پژوهش از روش پیمایش استفاده شده است و شیوه گردآوری داده‌ها استفاده از پرسشنامه است. جامعه آماری شهروندان ۱۸ سال به بالای شهرستان اندیمشک بود که با استفاده از جدول لین ۲۰۰ نفر به عنوان حجم نمونه و با استفاده از شیوه‌ی تصادفی طبقه‌ای چند مرحله‌ای تعیین شده است. بر اساس یافته‌های پژوهش بین احساس امنیت اجتماعی (متغیر وابسته) و میزان اعتماد اجتماعی، دولت و ساختار سیاسی قوی، دینداری و میزان نظم اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. در صورتیکه بین متغیر وابسته پژوهش و عملکرد پلیس رابطه معناداری مشاهده نشده است. همچنین دولت و ساختار سیاسی قوی از تأثیرگذارترین متغیرها بر احساس امنیت افراد به شمار می‌رود. همچنین نتایج کلی این پژوهش نشان می‌دهد که اغلب شهروندان دیدگاه مناسبی نسبت به عملکرد پلیس ندارند که این امر به منزله یک مسئله اجتماعی است که زمینه ساز یک بحران اجتماعی می‌شود.

کلیدواژه‌ها: اعتماد اجتماعی، ساختار سیاسی، دینداری، عملکرد پلیس، نظم اجتماعی.

مقدمه و بیان مسئله

اگر تا چند سال قبل بحثی از امنیت اجتماعی نمی‌شد، امروزه می‌بینیم که در روزنامه‌ها، مجلات، رادیو و تلویزیون، کتابها، سخنرانی‌ها و سمینارها مرتباً از این مفهوم در سطوح خرد و کلان صحبت می‌شود. امنیت در بسیاری از متون مبنایی برای توسعه و پیشرفت محسوب شده است. از هابز گرفته تا گیدنز و... امنیت منشاء توسعه قلمداد شده است. در زمینه اهمیت این مساله در

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، دانشگاه پیام نور تهران غرب، besharatiashraf@gmail.com

دوران معاصر، برای مثال زیگمونت باومن می‌نویسد تاریخ اخیر شهرهای آمریکایی سرشار از تغییرات اساسی است-ولی وجه مشخصه تمامی آن‌ها دغدغه‌های امنیت و بی‌خطری است. وی ادامه می‌دهد شگفت این که شهرها، که در اصل برای تأمین امنیت همه ساکنان خود بنا شده‌اند، امروزه بیشتر توأم با خطر هستند تا امنیت.(باومن، ۱۳۸۴، ۱۷۲). ترزا کالدپرا هم در باره سائوپائولو، دومین شهر بزرگ برزیل، چنین می‌نویسد: امروزه سائوپائولو شهر دیوار هاست. همه جا موانع فیزیکی ساخته‌اند- اطراف خانه‌ها، مجتمع‌های ساختمانی، پارک‌ها، میدان‌ها، مجتمع‌های اداری و مدرسه‌ها و .... نوعی زیبایی‌شناسی جدید امنیت تمام انواع بناها را شکل می‌دهد و منطق جدید مراقبت و حفظ فاصله را تحمیل می‌کند.(باومن، ۱۳۸۴، ۱۶۶). امنیت در یک کشور زمانی ایجاد می‌شود که امنیت اجتماعی وجود داشته باشد؛ و امنیت اجتماعی نیز نمایشی از تلاش همگانی برای اداره جامعه سالم است. امنیت واژه پیچیده و به لحاظ کاربرد از گستردگی وسیعی برخوردار است. از درونی‌ترین افکار و احساسات بشری گرفته تا مهم‌ترین مسائل بین دولت‌ها دربرگیرنده مفهوم امنیت است. از آن هنگام که انسان برای بقا و تأمین معاش خود با وسایل ابتدایی و صنعتی شدن، سرعت و تکنولوژی‌ی رویای برتری بر هموعان و جهان پیرامون خود را از طریق وسایل پیشرفته نظامی و اتمی در سر می‌پروراند، امنیت چه در بعد اجتماعی، چه در بعد روانی و فیزیکی آن همواره یکی از دغدغه‌های همیشگی او بوده است. امنیت روانی، زیر مجموعه گسترده‌ای وسیع‌تر یعنی امنیت جامع انسانی، محسوب می‌شود که در بردارنده‌ی حقوق و امنیت فردی، مالی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، و سیاسی است. امنیت جامع انسانی در صورتی قابل تحقق است که مفهوم امنیت از محدوده‌ی مرز و سرزمین به امنیت انسانی سوق پیدا کند. امنیت اجتماعی خود دارای دو بعد می‌باشد: بعد حداقلی (کفاف)، که در آن آحاد جامعه قادر به تأمین و تضمین معیشت و بقا و امنیت خود می‌باشد، و بعد بعد ارتقایی (رفاه) که در آن مردم قادرند از احساس مثبت و آسایش در زندگی مادی و امنیت اجتماعی و روانی برخوردار باشند.(گیدنز، ۱۳۷۳، ۲۳۵). وجود یا عدم امنیت اجتماعی در جامعه، معلول عوامل کلان، میانه و خرد در سطح جامعه است. در سطح کلان امنیت اجتماعی هنگامی حاصل می‌شود که تمام شهروندان درجاتی از بهبود اجتماعی را تجربه کنند و حقوق قومی، عقیدتی و فرهنگی آنان تضمین شده باشد و تأمین و حمایت اجتماعی و دسترسی به خدمات آموزشی، رفاهی، مشارکت اجتماعی و حقوق شهروندی کامل برای کلیه‌ی اعضای جامعه در فضای خالی از تبعیض قابل حصول باشد. حقوق شهروندی کامل که توسط تی.اچ. مارشال شرح و بسط داده شد، شامل حقوقی است که امروزه در

اغلب کشورها آن را بدیهی می‌دانند، (گیدنز، ۱۳۷۳، ۲۷۳). آسیب شناسی نخبه‌گریزی در ایران امروز نیز متأثر از عدم امنیت اجتماعی می‌باشد، چنان‌که از ۱۲۵ نفر دانش‌آموزی که در سه سال گذشته در المپیادهای جهانی رتبه کسب کرده‌اند، ۹۰ نفر آن‌ها هم اکنون در دیگر دانشگاه‌ها تحصیل می‌کنند و طبق آمار صندوق بین‌المللی پول، سالانه بین ۱۵۰ تا ۱۸۰ هزار نفر از ایرانیان تحصیل کرده برای خروج از ایران اقدام می‌کنند و از این نظر ایران در بین کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه ی جهان، مقام اول را کسب نموده است، (ایسنا، خبرگزاری جامعه جوانان ایران، بهمن ۱۳۸۲). در دنیای امروز، سرمایه‌ی کشورها فقط معادن و نفت نیست، توسعه در گرو حفظ سرمایه و ارتقای سرمایه انسانی است، هم اکنون بیش از ۲۰ میلیون جوان ایرانی در رده ۱۵ تا ۲۹ سال با دلهره و اضطراب چشم به آینده دوخته‌اند و این انتظار، آن‌ها را در معرض انواع اختلالات و آسیب‌های اجتماعی قرار داده است، نبود کار مناسب، بیکاری فزاینده در سطح کشور، عدم امنیت شغلی، کنکور، وجود فقر و تبعیض در جامعه و ناامنی‌های اجتماعی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر فقدان امنیت اجتماعی در میان جوانان است، بی‌جهت نیست که بیش از ۲۸ درصد جامعه (قریب به ۳/۱ جمعیت) نسبت به آینده به شدت بدبین هستند و احساس عدم امنیت اجتماعی دارند. (هفته‌نامه‌ی سازمان و مدیریت و برنامه ریزی، شماره ۱۳۸۳، ۳۰).

اهمیت و ضرورت پژوهش:

ضرورت مطالعه و تحقیق در خصوص مسأله مطرح شده از آن‌جا ناشی می‌شود که بررسی مفهوم امنیت نشان داده است هر چند تشخیص نموده‌های این مفهوم نسبتاً ساده است، اما اغلب در زندگی روزمره با آن مواجه هستیم و آن را تجربه می‌کنیم و بسیاری از اعمال و رفتار ما به امنیت اجتماعی اتکا داشته و بر مبنای آن تنظیم می‌گردد (امیر کافی، ۱۳۸۵، ۲). امنیت اجتماعی به روند توسعه و رشد همه اقشار مردم کمک می‌کند و سرانجام به توسعه همه جانبه جامعه می‌انجامد. آسودگی خاطری که در سایه امنیت اجتماعی بروز می‌یابد موجب رشد است. از نظر ویور یکی از نظریه پردازان مکتب کپنهاگ در شرایط اجتماعی و سیاسی جهان، امنیت اجتماعی مرجع امنیت ملی به حساب می‌آید. ویور، در رویکرد خود نقش مستقلی برای امنیت اجتماعی در کنار مقوله امنیت قایل شده، جامعه را به عنوان مرجع امنیت معرفی می‌کند. وی معتقد است امنیت اجتماعی نباید در کنار مقولاتی نظیر امنیت نظامی، سیاسی، اقتصادی و زیست محیطی که نسبت به امنیت ملی فرع محسوب می‌شوند، قرار گیرد و جایگاه و اهمیت آن در حد امنیت ملی است (نصری، ۱۳۸۲، ۱۰). نیروی انتظامی، به عنوان

بخش مهمی از سیستم ایمنی کشور وظیفه خطیر تأمین امنیت داخلی را بر عهده دارد. این از جمله ارگان‌های خدمت رسانی به آحاد جامعه جهت تأمین امنیت، تلقی می‌گردد و بررسی رابطه متقابل این سازمان با مردم از آن جهت حائز اهمیت است که اگر ارتباط موجود بین سازمان‌های خصوصی و مردم، بیشتر بر پایه پیشبرد اهداف اقتصادی است، ارتباط بین مردم و نیروی انتظامی عاری از روابط بده بستان اقتصادی است؛ زیرا این نهاد ملزم به دفاع از حقوق اجتماعی و امنیتی آحاد ملت است. عدم شناخت مسائل و مشکلات موجود سبب نارضایتی و ناخوشنودی مردم از یک سازمان می‌شود. به علاوه مردم به عنوان محور اساسی در امنیت اجتماعی محسوب می‌شوند؛ بنابراین مشارکت هر چه بیشتر افراد جامعه می‌تواند نیروی انتظامی را در رسیدن به این هدف یاری رساند. به همین منظور، آگاهی از نظرهای مردم در تحقق چنین هدفی، از اهمیت زیادی برخوردار است تا از این طریق بتوان امکان مشارکت هر چه بهتر افراد جامعه را در فرایند حفظ امنیت اجتماعی فراهم نمود و در هر نظام اجتماعی، فرایند جامعه پذیری مهم ترین راه برای تداوم زندگی جمعی و همکاری‌های مورد نیاز برای آن است فرد از این طریق یاد می‌گیرد که چگونه خود را با هنجارها و ارزش‌های جامعه در موقعیت‌های مختلف، وفق دهد. نظارت اجتماعی در واقع به بسط فراگرد اجتماعی شدن گفته می‌شود. این نظارت به روش‌ها و وسایلی متکی است که در جامعه به کار بسته می‌شود تا افراد را وادارند که خودشان را با چشمداشت‌های یک گروه یا جامعه خاص تطبیق دهند (کوئن، ۱۳۷۴، ۱۴۵). به طور کلی علی‌الخصوص در سطح کلان، باید به محفوض بودن جان، مال، اندیشه، حریم شخصی و تأمین آزادی و دموکراسی، مشارکت و حقوق مساوی شهروندی، به دور از هر گونه تبعیض و تقسیم بندی جامعه به خودی و غیر خودی اقدام ورزید و امنیت جامع انسانی در همه ابعاد آن را محقق ساخت و نشان و منزلت انسانی و حقوق بشری همه ی شهروندان را محترم شمرد، تا آنان خود را جزئی از جامعه محسوب کنند و نسبت به آن تعلق خاطر ورزند و سرمایه انسانی و اجتماعی جامعه را در سایه ی احساس امنیت اجتماعی و اعتماد و مشارکت خود ارتقا دهند، سرمایه ی انسانی هم ابزار توسعه است و هم هدف توسعه و بدون توجه به امنیت اجتماعی انسان‌ها در سطح کلان، هیچ توسعه ای میسر نخواهد بود. این پژوهش در صدد پاسخگویی به این سوال‌ها است که چه عواملی بر امنیت اجتماعی شهروندان شهرستان اندیمشک تاثیر دارد؟ میزان اولویت و تاثیر کدام یک از این عوامل بر امنیت اجتماعی شهروندان اندیمشک بیشتر است؟

پیشینه پژوهش:

امیر کافی (۱۳۸۷) در مطالعه ای که در شهر تهران به انجام رسانده به بررسی احساس امنیت و عوامل مؤثر بر آن پرداخته است. در این تحقیق که به روش تحلیل ثانویه انجام شده است، تأثیر متغیرهایی مانند؛ درک از بروز جرایم و بزهکاری، بی نظمی اجتماعی، حمایت اجتماعی و مخاطره بر احساس امنیت، مورد سنجش قرار گرفته است. احساس امنیت به عنوان متغیر وابسته در دو سطح منطقه مسکونی و شهر تهران بررسی شده است و نتایج، بیانگر آن است که احساس امنیت در منطقه مسکونی بیش از حد متوسط و در شهر تهران، کمتر از حد متوسط است. نتایج تحلیل رگرسیونی، نشان می دهد که متغیرهای حمایت اجتماعی، مخاطره، بی نظمی اجتماعی و درک از بروز جرایم و بزهکاری به ترتیب به عنوان تعیین کننده ترین عوامل تأثیرگذار بر احساس امنیت اجتماعی محسوب می شوند. اولسن (۲۰۰۷) در دانشگاه نروژ در مقاله ای با عنوان ایمنی اجتماعی مفاهیم مرزها و معضلات آن، امنیت اجتماعی را در رابطه با ایمنی های مرتبط با زمینه هایی از قبیل امنیت ملی، سازگاری با توسعه محیط زیست، امنیت انسانی و مدیریت حادثه (تصادفات، بیماری های معمول و اعمال جنایی) مرتبط دانسته است. بل (۱۹۹۸) با مطالعه زنان استرالیایی معتقد است که زنان به طور عام از مواردی نظیر بیرون رفتن در شب، موقعیت های ابتدایی یا انتهایی، در سفرهای حمل و نقل عمومی مثل منتظر ماندن در یک ایستگاه اتوبوس یا پیاده روی از یک ایستگاه به سمت ماشین پارک شده، استفاده از پارکینگ های مرکز شهر بویژه در شب، رانندگی تنها در شب، فضاهای باز و حومه ها و زیرگذرها و کوچه های بن بست واهمه دارند.

چارچوب نظری:

آنتونی گیدنز در تحلیل های جامعه شناختی خود به این نتیجه می رسد که امروز مدرنیته خطر را در برخی از حوزه ها و شیوه های زندگی کاهش داده و در عین حال برخی پارامترهای جدید و خطر آفرین را که پیشتر ناشناخته بود، به همان حوزه ها وارد می کند. گیدنز صور عمده سیاسی مخاطره آمیز مدرنیته را به دو دسته تقسیم می کند. یکی آن هایی که توزیع عینی مخاطرات را تغییر می دهند، که از آن جمله می توان جهانی شدن مخاطره آمیز شمار فزاینده ی رخدادهای احتمالی و نفوذ دانش انسانی در محیط مادی را نام برد، دیگری آن هایی که مانند آگاهی از مخاطره به عنوان صرف مخاطره، آگاهی خوب توزیع شده درباره ی مخاطره و نظایر آن تجربه مخاطره یا ادراک مخاطرات را تغییر می دهند (گیدنز، ۱۳۷۷، ۱۴۸). در تحلیل گیدنز در رابطه با مخاطره و رهایی از مخاطره و امنیت، وجودی یکی از صور مهم احساس امنیت تلقی شده است. این اصطلاح به اطمینانی راجع است که

بیشتر اشخاص به تداوم هویت خود و دوام محیط‌های اجتماعی و مادی کنش در اطراف خود دارند. از این نظر، این امنیت پدیده ای عاطفی است. گیدنز در بخشی از مباحث خود در مورد امنیت و احساس امنیت با توجه به آرای اریکسون به عوامل روان شناختی اشاره می‌کند. این احساس امنیت که در رابطه نوزاد با والدین ریشه دارد، بیشتر امری عاطفی است، تا شناختی و زمینه آن ناخودآگاه است (تاکر، ۱۹۹۸، ۸۳). نیروی عمده در ورای بسیاری از کنش‌ها، مجموعه فرایندهای ناخودآگاه برای دستیابی به حس اعتماد در تعامل با دیگران است. گیدنز این مجموع فرایندها را به عنوان نظام امنیت وجودی صورت بندی می‌کند؛ بدین معنا که یکی از نیروهای برانگیزاننده؛ اما به شدت مغشوش در ورای کنش، تمایل به حفظ امنیت وجودی با حس اعتماد است که از توانایی در کاهش اضطراب در روابط اجتماعی بر می‌خیزد کنشگران نیاز دارند که این حس اعتماد را داشته باشند (ترنر، ۲۰۰۳، ۴۸۴). با استفاده از تئوری ساختار یابی گیدنز می‌توان به تحلیل احساس امنیت پرداخت. همان طور که ذکر شده گیدنز در نظریه ساختار یابی معتقد است که کنش انسان‌ها تحت تأثیر دو عامل قواعد و منابع است. لذا کنشگران برای تسهیل در ارتباطات اجتماعی به قواعد و منابع متوسل می‌شوند. از مهم ترین صاحب نظران مکتب کنترل اجتماعی، تراویس هیرشی است. وی معتقد است کجروی ناشی از ضعف یا گسستگی تعلق فرد به جامعه است و اجزای تعلق یا وابستگی به جامعه عبارتند از ارتباط با سایر افراد، پذیرش و مشارکت در نقش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی که ارزش و نتایجی برای آینده دارد، اعتقاد به ارزش‌های اخلاقی، هنجارهای فرهنگی و امثال آن. وی می‌گوید: کیفیت هرکدام از موارد سه گانه فوق در هر مورد خاص می‌تواند موجد هم‌نوایی و نیز علت ناهم‌نوایی و هنجارشکنی باشد. (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳، ۸۹). به اعتقاد هیرشی بزه کاری زمانی اتفاق می‌افتد که قبود فرد نسبت به جامعه ضعیف شود یا به کلی از بین برود (مشکاتی و مشکاتی، ۱۳۸۱، ۱۲). همچنین هیرشی معتقد است انسان‌ها به وسیله چهار عنصر زیر به هم پیوند می‌خورند: علاقه با وابستگی، پایبندی با تعهد، درگیری و باورهای فرد به قواعد اخلاقی و اجتماعی. (ستوده، ۱۳۸۲، ۱۳۸). نظریه پردازان کنترل اجتماعی معتقدند برای این که بتوان نظم اجتماعی را برقرار نگاه داشت، باید رفتارهای اجتماعی الگو شده ای را از طریق فراگرد اجتماعی شدن و به کمک نظارت اجتماعی به اعضای جامعه تلقین یا تحمیل کرد. طبق این نظریه کنترل و نظارت اجتماعی می‌تواند یکی از عوامل مهم اجتماعی شدن و هم‌نوایی با جامعه باشد. (محسنی تبریزی، ۱۳۸۳، ۹۰). علاوه بر صاحب نظران کنترل اجتماعی برخی دیگر از نظریه پردازان رویکرد اجتماعی نیز به اهمیت نقش و کارکرد دولت در برقراری نظم و امنیت

در جامعه اشاره کرده اند. برای مثال، بوزان در کتاب خود با عنوان مردم، دولت و هراس مطرح می‌کند: از آن جایی که جامعه از افراد مختلفی که دارای منافع و مناسبات متفاوتی هستند، تشکیل شده است، پس این افراد در جامعه خود به عنوان منبع ناامنی تلقی می‌شوند، به طوری که هر کس به دنبال تأمین منابع خود است، اما به تدریج افراد بر اثر آگاهی و پی بردن به تهدیدها و منابع ناامنی خود و برای حفظ خویش و دارایی شان، آماده واگذاری آزادی خود به مرجع مستقلی به نام دولت م گردند. به تدریج این وضعیت به شکل ساز و کاری در می‌آید که طریق آن مردم در صدد دستیابی به سطوح کافی از امنیت در مقابل تهدیدات هستند. بر اساس این دیدگاه، هر چه یک جامعه دارای دولت و ساختار سیاسی قوی و قدرتمندتری باشد، امنیت افراد کم تر و با هزینه کم تری تأمین می‌گردد، اما در کشورهایی که ساختار حکومت به خوبی نهادینه نشده و ضعیف باشد، افراد برای تأمین امنیت خود به ساز و کارها و ابزارهای اجتماعی متوسل می‌شوند. (Buzan, 1991, 22). توماس هابز نیز در فلسفه سیاسی خود، تعریفی از انسان می‌کند که آن را مبنای قرار داد و نظم اجتماعی قرار می‌دهد. به نظر او، انسان موجودی خودخواه است و صرفاً به ارضای میل فردی علاقه مند است. انسان‌ها ذاتاً شرور هستند و در شرایط با حالت طبیعی، انسان‌ها در جنگی دائم و مرگبار علیه یکدیگر هستند. خشونت اصل و اساس این حالت است و نتیجه آن وحشت و هراس دائم همه علیه همه است. از نظر هابز، در این حالت، روابط انسانی اساساً به گونه ای مبتنی بر رقابت است. هر فرد ناگزیر است که به عنوان هموعان خود به دیده موانعی بنگرد که در میان او و نیاز هایش حائل شده اند. زور و فریب مؤثرترین ابزارهایی هستند که او در مواجهه با هموعانش به کار خواهد برد، اما از طرفی، ارضای امیال فردی نمی‌تواند با وجود این هرج و مرج در جامعه امکان پذیر باشد و راه حل نهایی آن است که انسان‌ها با یکدیگر هم آوازه شده و یک قرار داد اجتماعی بوجود آورند (ورسلی، ۱۳۷۸، ۸). بنابراین به عقیده هابز، تنها دولت و قدرت است که می‌تواند محور اصلی تأمین نظم اجتماعی شود و در نتیجه، امنیت اجتماعی انسان‌ها فقط از طریق دولت و قدرت واحد تأمین می‌شود. (شرفی، ۱۳۸۴، ۱۷۶). از این نقطه آغازین؛ فقدان امنیت برابر با فقدان دولت مطرح شده و چنانکه در رویکرد سنتی و بویژه آثار هابز دیده می‌شو، دولت به عنوان کانون امنیت و همچنین اقتدار و اجبار تلقی گردید. ز این رو امنیت شهروندان به واسطه وجود دولت تضمین شد (محبی، ۱۳۸۰، ۱۵). بر اساس نظریه نظم اجتماعی، نظم اجتماعی از مفاهیم بنیانی جامعه شناسی است و اصولاً جامعه بدون نظم غیر قابل تصور است. مفاهیم نظم و امنیت و احساس امنیت دارای ارتباط نزدیک هستند. این مفاهیم لازم و ملزوم یکدیگرند

و هیچ کدام بدون دیگری نمی‌تواند وجود داشته باشد. تصور کردن جامعه‌ای دارای نظم بدون وجود امنیت و احساس امنیت بی‌معناست. از طرف دیگر، جامعه‌ای که امنیت و احساس امنیت آن دارای میزان بالایی باشد، قطعاً جامعه‌ای است که نظم اجتماعی در آن نهادینه شده است. بنابراین، یکی از مؤلفه‌های جامعه‌دارای نظم و ثبات، وجود میزان بالای امنیت و از آن مهم‌تر وجود احساس امنیت بالاست (طاهری، ۱۳۸۸، ۴۲). آگوست کنت جامعه‌شناسی را به دو بخش عمده استاتیک (ایستا) و دینامیک (پویا) تقسیم می‌کند. موضوع مورد مطالعه جامعه‌شناسی استاتیک، نظم ساختاری حاکم بر جامعه است. در بحث ایستایی که کنت آن را اجاع اجتماعی می‌نامد، جامعه همچون ارگانیسم زنده‌ای در نظر گرفته می‌شود که در آن بررسی کارکرد یک اندام بدون قرار گرفتن آن در کل زنده‌ای که خود جزو آن است، امکان‌پذیر نیست؛ برعکس، موضوع جامعه‌شناختی دینامیک، پیشرفت و توسعه است. پایایی تابع ایستایی است و بر اساس نظم هر جامعه انسانی است که چگونگی تاریخ فهمیده می‌شود (آرون، ۱۳۸۲، ۱۱۶). امیل دورکیم نیز مانند کنت از نابسامانی اجتماعی بیزار و هراسان بود و معتقد بود که می‌توان نابسامانی‌های اجتماعی را با اصلاحات اجتماعی کاهش داد. دورکیم همبستگی اجتماعی را عامل حفظ و بقا در جوامع ابتدایی می‌داند که دارای همبستگی مکانیکی هستند، و نظم اجتماعی را به همراه دارد که خود معلول اشتراک اخلاقی و اخلاقیات مشترک است. پس از نظر دورکیم مبنای نظم جامعه (امنیت اجتماعی) عامل اخلاقی، نه سیاسی یا اقتصادی است. بر این اساس، دورکیم معتقد است با پیچیده‌تر شدن جوامع، وجدان جمعی کاهش یافته، نظام مشترک اخلاقی از بین می‌رود و در نتیجه هرج و مرج و نابسامانی حاکم می‌شود. (کوزر، ۱۳۸۳، ۱۹۰).

شکل ۱- نظم و احساس امنیت

دورکیم معتقد است در جامعه‌ای که فرهنگ مشترک و قوی در مورد اعتقاد عمومی وجود دارد، همبستگی اجتماعی استحکام و نظم اجتماعی، عینیت بیشتری خواهد یافت و این مهم‌ترین عاملی می‌شود تا نظام اخلاقی و نظام باورها، ارزش‌ها و هنجارهای مشترک را به مردم یک جامعه هدیه کند که در پرتو آن نظم اجتماعی برقرار بماند و جرم، نابهنجاری و خودکشی کاهش یابد و هرج و مرج رخت بریندد و به تبع آن، امنیت و ثبات اجتماعی برقرار گردد. (صدیقی اورعی، ۱۳۶۷، ۱۴۹).

پارسونز از پیشگامان معاصر جامعه‌شناسی نظم محسوب می‌شود. اگر چه مسأله اساسی در نظریه تحلیلی کنش پارسونز همان نظم اجتماعی است، اما وی معتقد بود که منافع فردی و کنش عقلانی و سود جویانه به تنهایی برای برقراری نظم کافی نیست، در نتیجه، او مفهوم هنجار را وارد کنش اجتماعی خویش کرد و کنش اجتماعی خویش را با توجه به هنجارهای اجتماعی تعریف می‌کند. پارسونز پدیده بنیادی در نظریه کنش را واحد کنش می‌نامد که بر حسب چهار عنصر سازنده مشخص می‌شود: وجود کنشگر؛ وجود هدف یا وضعیتی که کنشگر نسبت به آن جهت‌گیری می‌کند؛ موقعیتی که کنش در آن انجام می‌شود (از جمله شرایط، منابع، وسایل) وجود هنجارها و ارزش‌ها که در جهت تعیین‌گزینش وسایل دستیابی به هدف‌ها نقش ایفا می‌کنند (ریتزر، ۱۳۸۳، ۵۳۰).

اساس نظریه انتقال فرهنگی، بر ناهنجاری‌های اجتماعی و جرایم اجتماعی مبتنی است؛ یعنی انحرافات و ناهنجاری‌ها از طریق ارتباط متقابل با سایر افراد جامعه فرا گرفته می‌شوند. ادوین ساترلند از نظریه پردازان مکتب انتقال فرهنگی محسوب می‌شود، که اعتقاد دارد انحرافات و جرایم ریشه در فرهنگ‌های محلی دارد و سپس از آن‌جا به مرور زمان به اشخاص یا نسل‌های دیگر انتقال یافته است. طبق نظریه ساترلند، رفتار انحرافی از طریق معاشرت با اغیار، یعنی داشتن روابط اجتماعی با انواع خاصی از مردم، مانند جنایت‌کاران، آموخته می‌شود. بر اساس نظریه فرهنگی، اگر نهادهای اجتماعی کننده در فرایند جامعه‌پذیری نسل‌ها، بر رعایت هنجارها و احترام به آن‌ها تأکید می‌کنند؛ در این صورت با کاهش ناهنجاری مواجه خواهیم شد. ولی اگر اختلال در جریان جامعه‌پذیری صورت پذیرد و هنجارهای اجتماعی جامعه پذیر نشوند و مورد تمسخر و اهانت قرار گیرند، در این صورت با افزایش جرایم و ناهنجاری‌ها مواجه خواهیم بود (رفیع پور، ۱۳۷۸، ۲۴). به طور کلی دو عامل شدت تماس با دیگران و سن زمان تماس، در انتقال فرهنگی بسیار مهم می‌باشند، بنابراین تماس در دوران کودکی یا بلوغ بیش از سال‌های دیگر بر احتمال‌پذیری انحراف تأثیر دارد.

فرضیات پژوهش:

- بین میزان اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه وجود دارد.
- بین بین جامعه دارای دولت و ساختار سیاسی قوی و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه وجود دارد.
- بین نگرش نسبت به پلیس و احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه وجود دارد.
- بین جامعه دارای نظم اجتماعی و میزان احساس امنیت اجتماعی شهروندان رابطه وجود دارد.

روش شناسی:

پژوهش کنونی از نوع توصیفی- تحلیلی بوده که روش پیمایش در آن مورد استفاده قرار گرفته است. ابزار گردآوری داده‌ها در بخش پیمایشی پرسشنامه و در بخش اسنادی، فیش برداری منابع بوده است. جامعه ی آماری این پژوهش بررسی، احساس امنیت اجتماعی شهروندان ۱۸ سال به بالای شهرستان اندیمشک بوده و با استفاده از جدول حجم برآورد نمونه لین (Lin, ۱۹۷۶: ۴۴۶)، با سطح خطای ۵ درصد و سطح اطمینان ۹۵ درصد، حجم نمونه ۲۰۰ نفر محاسبه شدو با شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS پردازش و در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای آزمون فرضیات نیز از آزمون هایی آماری مناسب (ضریب همبستگی و تحلیل عامل) استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق:

نتایج آزمون تحلیل عاملی متغیرهای مورد پژوهش

معنی	سطح	درجه آزادی (df)	بارتلت	kmo	وابسته	متغیر
	داری (sig)					پژوهش
	.۰۰۰	۴۳۵	۲۰۵۹/۰۰۰	.۰۰۰	امنیت	احساس اجتماعی

توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب متغیرهای مورد سنجش

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب اعتماد اجتماعی.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جلب اعتماد	۱۷۱	.۸۵
قابل اعتماد	۵۸	.۲۸
اعتماد به غریبه	۴۷	.۲۳
قرض وسایل به دوستان	۸۶	.۴۳
مدیران و رعایت قانون	۴۸	.۲۴
اعتقادات مذهبی	۱۰۲	.۵۱

با استناد به نتایج جدول فوق ۸۵٪ از پاسخگویان معتقدند که امروزه به سختی می‌توان به دیگران اعتماد کرد که دارای بیشترین فراوانی می‌باشد و تنها ۲۳٪ از آنها معتقدند که می‌توان به غریبه‌ها اعتماد کرد که دارای کمترین فراوانی می‌باشد.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب احساس امنیت اجتماعی.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
اعتراض به کارفرما	۳۷	.۱۸
باورهای سیاسی	۳۵	.۱۷
خرید یا تفریح خارج از منزل	۱۲۱	.۶۰
خانه مجردی	۱۲۱	.۶۰
پیاپی روی در شب	۱۳۰	.۶۴

مطابق نتایج جدول فوق ۶۴٪ از شهروندان پاسخگو به این پرسش معتقدند که بدون هیچ نگرانی می‌توانند در شب‌ها پیاپی روی کنند که دارای بیشترین فراوانی است و تنها ۱۷٪ از شهروندان عقیده دارند که می‌توانند باورهای سیاسی خود را بدون هیچ گونه نگرانی مطرح کنند که دارای کمترین فراوانی در بین شهروندان می‌باشد.

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دینداری.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
وجود خدا	۱۸۴	۰/۹۲
اماکن مذهبی	۱۷۶	۰/۸۸
اعتقادات قوی	۱۴۰	۰/۶۹
ذکر یاد خدا	۱۷۴	۰/۸۶
رعایت حلال و حرام شرعی	۱۷۶	۰/۸۸
توکل به خدا	۱۸۴	۰/۹۱

با استناد به نتایج جدول فوق ۹۲ درصد شهروندان معتقدند که خداوند ناظر بر اعمال آنها می باشد که دارای بیشترین فراوانی می باشد و ۶۹ درصد آنها معتقدند که کسانی که اعتقادات مذهبی محکمی دارند در مقایسه با دیگران دست به خیانت، دزدی و اعمال ناشایست نمی زنند.

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نظم اجتماعی.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
امنیت بالا	۱۷۶	۰/۸۸
نظم اجتماعی بالا	۱۸۱	۰/۹۰
وجود نظم و یکپارچگی	۱۶۶	۰/۸۳
عدم نظم اجتماعی	۱۸۲	۰/۹۰

مطابق جدول فوق در بین ۲۰۰ نفر شهروند پاسخگو به پرسش های این گویه ۹۰ درصد آنها معتقدند در جامعه ای که نظم اجتماعی نهادینه شده باشد احساس امنیت بالایی دارند و ۸۳ درصد از پاسخگویان معتقدند که وجود نظم اجتماعی باعث یکپارچگی در جامعه می شود.

جدول شماره ۵: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دولت و ساختار سیاسی قوی.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
تاثیر ساختار سیاسی قوی	۱۵۴	۰/۷۶
امنیت اجتماعی شهروندان	۱۶۲	۰/۸۰
تاثیر ساختار سیاسی ضعیف	۱۷۱	۰/۸۵

با استناد به نتایج جدول فوق ۸۵ درصد از شهروندان پاسخگو به این پرسش معتقدند که در صورت وجود ساختار سیاسی ضعیف آمار جرم و جنایت در جامعه افزایش می‌یابد. ۸۰ درصد از شهروندان بر این نظر هستند که امنیت اجتماعی آن‌ها باید به واسطه دولت تضمین شود.

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نگرش نسبت به پلیس.

متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
آگاهی دادن پلیس	۱۲۴	۰/۶۲
نیروی انتظامی	۸۹	۰/۴۴
تلاش نیروی انتظامی	۸۵	۰/۴۲
نقش نیروی انتظامی در حل اختلافات	۱۰۸	۰/۵۴
حضور پلیس	۹۰	۰/۴۵

مطابق نتایج جدول فوق در بین شهروندان پاسخگو به این پرسش ۶۲ درصد از آن‌ها معتقدند که پلیس باید نسبت به جرایم رخ داده در شهر به شهروندان باید به مردم آگاهی بدهد که در بین گویه‌های این پرسش دارای بیشترین فراوانی می‌باشد و تنها ۴۲ درصد از شهروندان معتقدند که نیروی انتظامی برای اجرای قانون در جامعه تلاش می‌کند که دارای کمترین فراوانی می‌باشد.

یافته‌های استنباطی: (آزمون فرضیات)

جدول شماره ۱: ضریب همبستگی پیرسون بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری (sig)	تعداد کل پاسخگویان
جلب اعتماد	۰/۲۳	۰/۰۰۰	۱
قابل اعتماد	۰/۲۳	۰/۰۰۰	
اعتماد به غریبه	-۰/۶۸	۰/۰۰۰	
قرض دادن وسایل به غریبه	-۰/۷۸	۰/۰۰۰	۲۰۰
مدیران و رعایت قانون	۰/۰۰۰	۰/۹۲	
اعتقادات مذهبی	۰/۰۰۰	۰/۱۹	

نتایج به دست آمده از انجام این آزمون، رابطه معنی داری را بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی رابطه معنا داری وجود دارد. از آن جایی که سطح خطا ۰/۰۵ و اطمینان ۰/۹۵ می‌باشد در مورد جلب اعتماد دیگران ۱ و قابل اعتماد ۰/۲۳ ضریب همبستگی مثبت است و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که رابطه مستقیمی بین آن‌ها وجود دارد. به این معنا که هرچه

هر چه میزان اعتماد به دیگران بیشتر باشد احساس امنیت اجتماعی شهروندان بیشتر می شود. در مورد اعتماد به غریبه $۰/۶۸-$ و قرض دادن وسایل به دوستان $۰/۷۸-$ و سطح معنی داری $۰/۰۰۰$ می باشد از آن جایی که این ضریب همبستگی منفی می باشد بنابراین می توان نتیجه گرفت که بین آنها رابطه ی معکوسی وجود دارد.

جدول شماره ۲: ضریب همبستگی پیرسون بین دینداری و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری (sig)	تعداد کل پاسخگویان
وجود خدا	۱	$۰/۰۰۰$	
اماکن مذهبی	۱	$۰/۰۰۰$	
اعتقادات قوی	۱	$۰/۰۰۰$	
ذکر یاد خدا	۱	$۰/۰۰۰$	۲۰۰
رعایت حلال و حرام شرعی	۱	$۰/۰۰۰$	
توکل به خدا	۱	$۰/۰۰۰$	

با استناد به نتایج جدول فوق رابطه معنا داری بین میزان دینداری و احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. از آن جایی که با سطح خطای $۰/۰۵$ و اطمینان $۰/۹۵$ در مورد این متغیرها ضریب همبستگی ۱ و سطح معنی داری $۰/۰۰۰$ می باشد از آن جایی که همبستگی مثبت است بیانگر رابطه مستقیم کامل بین دو متغیر می باشد به این معنا که هرچه شهروندان دیندار تر باشند نگرش آنها نسبت به امنیت اجتماعی مثبت تر است. در این راستا از لحاظ آماری این فرض مورد تایید قرار می گیرد.

جدول شماره ۳: ضریب همبستگی پیرسون بین وجود نظم اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب همبستگی	سطح معنی داری (sig)	تعداد کل پاسخگویان
امنیت اجتماعی بالا	۱	./۰۰۰	
نظم اجتماعی بالا	۱	./۰۰۰	۲۰۰
وجود نظم و یکپارچگی	۱	./۰۰۰	
عدم نظم اجتماعی	۱	./۰۰۰	

با استناد به نتایج جدول فوق رابطه معنا داری بین میزان وجود نظم اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. از آن جایی که با سطح خطای ۰/۰۵ و اطمینان ۹۵/در مورد این متغیرها ضریب همبستگی ۱ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ می باشد از آن جایی که همبستگی مثبت است بیانگر رابطه مستقیم کامل بین دو متغیر می باشد به این معنا که هرچه در جامعه نظم اجتماعی بیشتری وجود احساس امنیت اجتماعی شهروندان بیشتر می شود. در این راستا از لحاظ آماری این فرض مورد تایید قرار می گیرد.

جدول شماره ۴: ضریب همبستگی پیرسون بین دولت و ساختار سیاسی قوی و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری (sig)	تعداد کل پاسخگویان
دولت و ساختار سیاسی قوی	۱	./۰۰۰	۲۰۰
امنیت شهروندان	۱	./۰۰۰	
ساختار سیاسی ضعیف	۱	./۰۰۰	

با استناد به نتایج جدول فوق رابطه معنا داری بین میزان دولت و ساختار سیاسی قوی و احساس امنیت اجتماعی وجود دارد. از آن جایی که با سطح خطای ۰/۰۵ و اطمینان ۹۵/در مورد این متغیرها ضریب همبستگی ۱ و سطح معنی داری ۰/۰۰۰ می باشد از آن جایی که همبستگی مثبت است بیانگر رابطه مستقیم کامل بین دو متغیر می باشد. در این راستا از لحاظ آماری این فرض مورد تایید قرار می گیرد.

جدول شماره ۵: ضریب همبستگی پیرسون بین نگرش نسبت به پلیس و احساس امنیت اجتماعی

متغیر	ضریب همبستگی پیرسون	سطح معنی داری (sig)	تعداد کل پاسخگویان
-------	---------------------	---------------------	--------------------

آگاهی دادن پلیس	۱	۰/۳۱
نیروی انتظامی	۱	۰/۳۱
تلاش نیروی انتظامی	۱	۰/۰۰۰
نقش نیروی انتظامی در حل اختلافات	۱	۰/۱۰
حضور پلیس	۱	۰/۳۶

با استناد به نتایج جدول فوق از انجام آزمون پیرسون، رابطه‌ی معناداری را نشان نمی‌دهد. از آن جایی با سطح خطای ۰/۰۵، و سطح اطمینان ۹۵٪ در این باره سطح معناداری آن‌ها به ترتیب ۰/۳۱ و ۰/۱۰ و ۳۶ می‌باشد از آن جایی که این مقدار بیشتر از میزان قابل قبول است، در این راستا از لحاظ آماری فرض رد می‌شود.

نتیجه گیری:

پژوهش حاضر به بررسی احساس امنیت اجتماعی شهروندان ۱۸ سال به بالا از کلیه اقشار و گروه‌های اجتماعی شهرستان اندیمشک و عوامل مؤثر بر آن پرداخته است. در بخش نظری با استفاده از تئوری‌های مورد نیاز در هر زمینه به بررسی ابعاد و عوامل مؤثر بر موضوع پرداخته شد. میانگین امنیت اجتماعی ساکنان شهرستان اندیمشک با توجه به داده‌های جمع آوری شده در این پژوهش، برابر با ۴۴/۲ محاسبه شد که این رقم نشان دهنده اندک بودن احساس امنیت اجتماعی است. برای افزایش احساس امنیت در بین شهروندان نیروی انتظامی با تأمین امنیت عمومی مثل پارک‌ها از طریق افزایش نیرو در این اماکن و یا تأمین امنیت خیابان‌ها در شب می‌تواند باعث افزایش احساس امنیت شود. مطابق با تئوری باری بوزان هر کوششی برای درک مفهوم امنیت، بدون آگاهی کافی از تناقضات و نارسایی‌های موجود در خود این مفهوم ساده اندیشانه است (تاجیک به نقل از بوزان، ۱۳۷۹، ۳۷). از دیگر یافته‌های پژوهش این است که بر اساس تئوری آگوست کنت، پارسونز و مرتن نظم اجتماعی تنها در افزایش احساس امنیت اجتماعی افراد نقش دارد. تأیید رابطه معنا دار بین نظم اجتماعی و اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی ممکن است بیانگر این مطلب باشد که ناسازگاری میان اهداف و وسایل از طریق ایجاد بی‌هنجاری (آنومی) به بروز اختلاف در نظم اجتماعی منجر می‌شود. اعتماد عمومی و مشارکت اجتماعی از جمله مهم‌ترین پارادایم‌های نظم تلقی می‌شوند و موجبات شور و نشاط مثبت در جامعه می‌شود. اعتماد اجتماعی در سطوح خرد و کلان می‌تواند زمینه ساز

احساسات مثبت و منفی را در افراد نمایان سازد. افزایش اعتماد اجتماعی موجبات روحیه و امید به زندگی و تقویت احساس مشارکت اجتماعی در آنان می‌شود و برعکس. از دیگر یافته‌های پژوهش، معنی دار بودن ارتباط بین دینداری و احساس امنیت اجتماعی است. نتایج تحقیق در ارتباط نظری با دیدگاه‌ها و نظریات مطرح شده گویای این امر است که فرد به علت هراس و ناامنی در جامعه و برای دست یابی به امنیت و احساس مطلوب ناشی از آن، به سوی گرایش‌های مذهبی گرایش پیدا کرده است. واستناد به نتایج حاصل از پژوهش حاضر، بین دولت و ساختار سیاسی قوی و احساس امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد متغیر دولت و ساختار سیاسی قوی از اثر گذارترین متغیرها بر احساس امنیت افراد به شمار می‌رود؛ زیرا این متغیر از یک سو با اثر گذاری بر متغیرهای دیگر، احساس امنیت اجتماعی با لاقول یکی از ابعاد آن را تحت شعاع قرار می‌دهد و از سوی دیگر، به طور مستقیم بر احساس امنیت اجتماعی فرد تأثیر می‌گذارد. یافته‌های این تحقیق در توافق با یافته‌های تحقیقی است که توسط مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران انجام شده است. یافته‌های طرح بررسی امنیت اجتماعی از دیدگاه شهروندان هشت شهر کشور که توسط مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران انجام شده است، حاکی از پایین بودن احساس امنیت عمومی در جامعه آماری مورد مطالعه است. یافته‌های تحقیق کرامتی (۱۳۸۴) نیز نشان می‌دهد که احساس امنیت در کشور در حد پایینی است. فضای شهری، بستر زندگی و فعالیت شهروندان است و با توجه به ویژگی‌های افراد و گروه‌های اجتماعی، سنی و جنسی باید بتواند محیط امن و سالم و پایدار فراهم کند و به شیوه‌ی مناسبی به نیازهای مختلف تمام گروه‌های اجتماعی پاسخ دهد. فضای شهری بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی برقرار می‌کند و در نتیجه در هویت بخشی و دادن احساس آرامش و امنیت به شهروندان نقش بسزایی دارد.

راهکارها و پیشنهادات:

اگر قرار جامعه بر بسط امنیت است، باید فرهنگ امنیت، تولید گردد. شکل‌گیری پایه‌های اعتماد باید ارتقا یابد تا انگیزه‌های مشارکت و همکاری در سطح ملی به وجود آید. ظرفیت گروه‌ها برای عمل کردن باید به نفع جمع نیز افزایش یابد تا ایجاد انسجام و یکپارچگی ممکن شود. احساس امنیت و امنیت اجتماعی با میزان جرم و ضریب امنیتی موجود در جامعه ارتباط دارد و این موضوع گرچه با قدرت و توان پلیس و سایر نیروهای حافظ نظم در ارتباط است، اما اتکا به قدرت زور و جبر نظامی، همان نگاه سخت افزاری به مسئله جرم در جامعه است. کشتن دزد و

جانی و یا به زندان انداختن آن شاید در کوتاه مدت باعث کاهش جرم شود، اما نمی توان از سرنوشت خانواده مجرم و یا گذشته نامطلوب و پایگاه انتسابی و ناخواسته مجرم در درازمدت، غافل شد. برای برقراری ارتباط میان افراد، وجود نمادها و اطلاعات ارزشی و هنجاری مشترک، میان آنها ضروری است در غیر این صورت فرد قدرت برقراری ارتباط با دیگران و انجام کنش متقابل را از دست می دهد و فقدان آن باعث می شود که فرد قدرت انطباق خود را در برابر محیط از دست بدهد و این خود فرایند جامعه پذیری فرد را دچار خدشه کرده و باعث می شود که هنجارها و ارزش های اجتماعی به درستی و کامل به او منتقل نشود و زمینه ایجاد هر نوع سردرگمی و احساس جدایی از جامعه که در واقع همان بی نظمی است در وی فراهم شود. رسانه ها با توجه به نقش خود در جامعه به خصوص در ایجاد احساس امنیت، می توانند با اطلاع رسانی صحیح زمینه را برای ارتکاب جرایم مجرمان تنگ تر و ضمن انعکاس توصیه های پلیسی در ارتقاء سطح دانش انتظامی مردم مؤثر تا از این طریق از بروز ناهنجاری های مختلف در جامعه بکاهند. بالا بردن سطح آگاهی و در اختیار گذاشتن اطلاعات کافی و صحیح درباره موقعیت های مخاطره آمیز از طریق سازمان هایی که متولی این امر می باشند، نقش به سزایی در افزایش نظم و امنیت خواهد داشت.

منابع و مأخذ:

- آرون، ریمون (۱۳۸۲). مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه شناسی، ترجمه: باقر پرهام، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، چاپ ششم.
- امیر کافی، مهدی (۱۳۷۵). بررسی احساس امنیت و عوامل مؤثر بر آن. فصلنامه تحقیقات علوم اجتماعی ایران، سال اول.
- ایسنا، خبرگزاری جامعه جوانان ایران، بهمن ۱۳۸۲.
- تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۹). مدیریت بحران، مرکز بررسی های استراتژیک ریاست جمهوری.
- ترنر، جان اتان، اچ (۱۳۷۳). نظریه های جامعه شناسی، ترجمه عبدالحسن لهسایی زاده، نشر نوید شیراز.
- رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۸). آنومی جامعه. تهران: شرکت سهامی انتشار.
- ریتزر، جورج (۱۳۸۳). نظریه های جامعه شناسی در دوران معاصر، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی، چاپ هشتم.
- ستوده، هدایت الله (۱۳۸۲). آسیب شناسی اجتماعی (جامعه شناسی انحرافات)، تهران: انتشارات آوای نور، چاپ دهم.

- سلیمی، علی؛ داوری، محمد (۱۳۸۷). جامعه شناسی کجروی. ویراست دوم، چاپ چهارم، قم: پ: ژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- شرفی، ابوالفضل (۱۳۸۴). جمعیت و امنیت اجتماعی، مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی، معاونت اجتماعی ناجا، شماره ۳، تهران: انتشارات آشنایی.
- صدیقی اورعی، غلامرضا (۱۳۷۶). تأثیر ساختاری بر پدیده امنیت یا ناامنی اجتماعی، مجموعه مقالات ارائه شده در همایش توسعه و امنیت عمومی (۷-۵ اسفند ۱۳۷۵). تهران: انتشارات وزارت کشور، جلد اول.
- طاهری، زهرا (۱۳۸۸). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر احساس امنیت شهروندان شهر اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- کوزر، لوئیس (۱۳۸۳). زندگی و اندیشه بزرگان جامعه شناسی، ترجمه: محسن ثلاثی، تهران: انتشارات علمی، چاپ یازدهم.
- گیدنز، انتونی (۱۳۷۷). پیامدهای مدرنیته. ترجمه محسن ثلاثی، نشر علمی.
- محبی، سیده فاطمه (۱۳۸۰). آسیب شناسی اجتماعی زنان، فصلنامه کتاب زنان، تهران: شورای فرهنگی و اجتماعی زنان، شماره ۱۴.
- محسنی تبریزی، علیرضا (۱۳۸۳). وندالیسم، تهران: انتشارات آن.
- مشکاتی، م و سادات مشکاتی، ر. (۱۳۸۱) سنجش تأثیر عوامل درونی و بیرونی خانواده بر بزه کاری نوجوانان، مجله انجمن اجتماعی، دوره ۴، شماره ۲.
- نصری، (۱۳۸۱). معنا و ارکان جامعه شناسی امنیت. تهران: فصلنامه راهبرد. شماره ۲۶. زمستان.
- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۵-۱۳۸۴). گفتمان پیرامون امنیت اجتماعی، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، سال دوم، شماره چهارم و پنجم.
- ورسلی، پیترو (۱۳۷۸). نظم اجتماعی در نظریه‌های جامعه شناسی، ترجمه: سعید معبدفر، تهران: مؤسسه فرهنگی انتشارات تیبان.
- هفته نامه ی سازمان و مدیریت و برنامه ریزی، شماره ۱۳۸۳، ۳۰.
- یومن، زیگمونت (۱۳۸۴). عشق سیال: در باب ناپایداری پیوندهای انسانی. ترجمه عرفان ثابتی. تهران ققنوس.

- Buzan, (1991). *people, states and fear; An agenda for international security studies in the post-cold War Era* Harvester Wheat sheaf publication, London; Hemel Hempstead